

[\(/\)](#)

Inventaris

[Contact \(/contact\)](/contact)[Downloads \(/downloads\)](/downloads)[Hergebruik \(/hergebruik\)](/hergebruik)[MENU](#)

BESCHERMD MONUMENT

Rijksnormaalschool: toren

beschermd monument van 23-04-1985 tot heden**ID:** 11698 **URI:** <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11698>

Besluiten

Oudhof Sint-Jorisgilde: traptoren (<https://id.erfgoed.net/besluiten/2037>)

definitieve beschermingsbesluiten: 23-04-1985 ID: 2037

Rechtsgevolgen

i Meer informatie over de rechtsgevolgen van beschermingen vind je op [onze website](https://www.onroenderfgoed.be/de-gevolgen-van-een-bescherming) (<https://www.onroenderfgoed.be/de-gevolgen-van-een-bescherming>).

Alternatieve namen

Oudhof van de schuttersgilde van Sint-Joris

Provincie

West-Vlaanderen

Gemeente

Brugge

Deelgemeente

Brugge

Straat

Sint-Jorisstraat

Locatie

Sint-Jorisstraat 71 (Brugge)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

27m²

Beschermingsdossiers

4.01/31005/442.1**DW000477****OW000314**

Typologie: gildehuizen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/162>),
torens (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1171>)

Datering: eerste helft 16de eeuw (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1043>)

Project beschermingsdatabank 2013-2016

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1028>) (beschermingen: van 01-01-2013 tot 30-06-2016)

Beschrijving

De traptoren van de rijksnormaalschool is beschermd als monument. De 16de-eeuwse traptoren geldt als laatste overblijfsel van het Oudhof van de Sint-Jorisgilde en werd geïntegreerd in het 19de-eeuws schoolgebouw.

De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (KCML) bracht een advies uit waarin de historische en artistieke waarde van de traptoren als volgt werd gemotiveerd: "als enig overblijfsel van het Oudhof van de Sint-Jorisgilde en als vroeg-16de-eeuws gotisch gebouw met renaissance inslag en merkwaardige trapconstructies."

- Onroerend Erfgoed West-Vlaanderen, Beschermingsdossier DW000477, Traptoren van het Oudhof van de Sint-Jorisgilde, advies KCML (S.N., 1985).

Waarden

De traptoren van het Oudhof van de Sint-Jorisgilde, is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de:

historische waarde

historische waarde

in casu architectuurhistorische waarde

artistieke waarde

Aanduiding van Is de gedeeltelijke bescherming van

Rijksnormaalschool

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/82824>)

Hugo Losschaertstraat 5B, Klaverstraat 46-50, Schuttersstraat 10, Sint-Jorisstraat 69-71 (Brugge)

Voormalige Rijksnormaalschool, heden Departement Lerarenopleiding. Oorspronkelijke locatie van het Oudhof van de schuttersgilde van Sint-Joris. Complex bestaande uit het schoolgebouw (nummer 71) met imposante ingang aan Sint-Jorisstraat en links ervan de oorspronkelijke directeurswoning (nummer 69).

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Rijksnormaalschool: toren* [online],
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11698>
(<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11698>) (geraadpleegd op 7 mei 2025).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche? [Meld het ons via het contactformulier \(/contact?uri=https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11698\)](#).

Vlaanderen
verbeelding werkt

Onroerenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door [het agentschap Onroerend Erfgoed](#)
(<https://www.onroenderfgoed.be/over-ons>)

PRIVACYVERKLARING

([HTTPS://WWW.ONROENDERFGOED.BE/PRIVACYVERKLARING](https://www.onroenderfgoed.be/privacyverklaring))

JURIDISCHE INFORMATIE

([HTTPS://WWW.ONROENDERFGOED.BE/JURIDISCHE-INFORMATIE](https://www.onroenderfgoed.be/juridische-informatie))

[\(/\)](#)

Inventaris

[Contact \(/contact\)](/contact)[Downloads \(/downloads\)](/downloads)[Hergebruik \(/hergebruik\)](/hergebruik)[MENU](#)

BESCHERMD MONUMENT

Rijksnormaalschool

beschermd monument van 23-07-1989 tot heden**ID:** 11715 **URI:** <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11715>

Besluiten

Schoolcomplex Rijksnormaalschool (<https://id.erfgoed.net/besluiten/2339>)

definitieve beschermingsbesluiten: 23-07-1989 ID: 2339

Rechtsgevolgen

❗ Meer informatie over de rechtsgevolgen van beschermingen vind je op [onze website](https://www.onroenderfgoed.be/de-gevolgen-van-een-bescherming) (<https://www.onroenderfgoed.be/de-gevolgen-van-een-bescherming>).

Provincie
West-Vlaanderen

Gemeente
Brugge

Deelgemeente
Brugge

Straat

Hugo Losschaertstraat, Klaverstraat, Schuttersstraat, Sint-Jorisstraat

Locatie

Hugo Losschaertstraat 5B, Klaverstraat 46-50, Schuttersstraat, Sint-Jorisstraat 69-71 (Brugge)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

7 077m²

Beschermingsdossiers

4.01/31005/453.1**DW000540****OW000321**Typologie: gebouwen voor secundair onderwijs(<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/152>),lagere scholen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/259>)Datering: interbellum (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1070>),vierde kwart 19de eeuw (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1066>)Stijl: neogotiek (https://id.erfgoed.net/thesauri/stijlen_en_culturen/13)Delacenserie, Louis (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/7038>) (Ontwerper)Project beschermingsdatabank 2013-2016(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1028>) (beschermingen: van 01-01-2013 tot 30-06-2016)

Beschrijving

Het gehele neogotische complex van de rijksnormaalschool te Brugge is beschermd als monument. De 16de-eeuwse traptoren van de school werd reeds op 23 april 1985 als monument beschermd als enige overblijfsel van het Oudhof van de Sint-Jorisgilde.

De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (KCML) bracht een advies uit waarin de wetenschappelijke, historische en sociaal-culturele waarde van de rijksnormaalschool als volgt werd gemotiveerd: "als beeldbepalend gebouwencomplex in het stadslandschap en geslaagd voorbeeld van de neogotische baksteenarchitectuur ontworpen door stadsarchitect Delacenserie. Tevens is het een voorbeeld van een rijksschool, opgericht in het begin van de secularisatie van het onderwijs."

- Onroerend Erfgoed West-Vlaanderen, Beschermingsdossier DW000540, Rijksnormaalschool, advies KCML (S.N., 1987).

Waarden

Het schoolcomplex van de rijksnormaalschool is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de:

wetenschappelijke waarde

historische waarde

sociaal-culturele waarde

Aanduiding van

Is de gedeeltelijke bescherming van

Rijksnormaalschool

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/82824>)

Hugo Losschaertstraat 5B, Klaverstraat 46-50, Schuttersstraat 10, Sint-Jorisstraat 69-71 (Brugge)

Voormalige Rijksnormaalschool, heden Departement Lerarenopleiding. Oorspronkelijke locatie van het Oudhof van de schuttersgilde van Sint-Joris. Complex bestaande uit het schoolgebouw (nummer 71) met imposante ingang aan Sint-Jorisstraat en links ervan de oorspronkelijke directeurswoning (nummer 69).

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Rijksnormaalschool* [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11715> (<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11715>) (geraadpleegd op 7 mei 2025).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche? [Meld het ons via het contactformulier \(/contact?uri=https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11715\).](#)

uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed
(<https://www.onroenderfgoed.be/over-ons>)

PRIVACYVERKLARING

([HTTPS://WWW.ONROENDERFGOED.BE/PRIVACYVERKLARING](https://www.onroenderfgoed.be/privacyverklaring))

JURIDISCHE INFORMATIE

([HTTPS://WWW.ONROENDERFGOED.BE/JURIDISCHE-INFORMATIE](https://www.onroenderfgoed.be/juridische-informatie))

[\(/\)](#)

Inventaris

[Contact \(/contact\)](/contact)[Downloads \(/downloads\)](/downloads)[Hergebruik \(/hergebruik\)](/hergebruik)[MENU](#)

VASTGESTELDE ARCHEOLOGISCHE ZONE

Historische stadskern van Brugge

vastgestelde archeologische zone van 19-02-2016 tot heden**ID:** 11880 **URI:** <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11880>

Besluiten

Historische stadskern Brugge (<https://id.erfgoed.net/besluiten/5878>)

vaststellingsbesluiten: 19-02-2016 ID: 5878

Rechtsgevolgen

i Meer informatie over de rechtsgevolgen van vaststellingen vind je op [onze website](https://www.onrorenderfgoed.be/juridische-gevolgen-van-een-vaststelling) (<https://www.onrorenderfgoed.be/juridische-gevolgen-van-een-vaststelling>).

Alternatieve namen

Bruges

Provincie

West-Vlaanderen

Gemeente

Brugge

Deelgemeente

Brugge

Straat

Onbepaald

Locatie

Brugge (Brugge)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

4 346 078m²

Typologie: stadsomwallingen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1159>),
steden (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1065>)

Datering: middeleeuwen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1227>),
nieuwe tijd (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1236>)

Beschrijving

De historische stadskern is een immense en complexe archeologische zone die het resultaat is van een eeuwenlange intense bewoning binnen de stedelijke grenzen, meestal een omwalling. De stadsplattegrond kent een cumulatief karakter en verschillende fasen, met een oude nederzettingskern die soms teruggaat op een vroeg- of pre-middeleeuwse aanwezigheid. Voor de afbakening is in eerste instantie gekeken naar het 19de-eeuwse gereduceerde kadaster omdat dit de eerste nauwkeurige kadasterkaart is die nog een tijdsbeeld geeft van voor de industrialisering.

Aanduiding van Is de vaststelling van

Historische stadskern van Brugge

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140001>)

Brugge (Brugge)

Deze zone omvat de historische stadskern van Brugge.

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Historische stadskern van Brugge* [online],
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11880>
(<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11880>) (geraadpleegd op 7 mei 2025).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche? Meld het ons via het contactformulier (/contact?uri=<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11880>).

Vlaanderen
verbeelding werkt

Onroerenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed
(<https://www.onroerenderfgoed.be/over-ons>)

PRIVACYVERKLARING

([HTTPS://WWW.ONROERENDERFGOED.BE/PRIVACYVERKLARING](https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring))

JURIDISCHE INFORMATIE

([HTTPS://WWW.ONROERENDERFGOED.BE/JURIDISCHE-INFORMATIE](https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-informatie))

[\(/\)](#)

Inventaris

[Contact \(/contact\)](/contact)[Downloads \(/downloads\)](/downloads)[Hergebruik \(/hergebruik\)](/hergebruik)[MENU](#)

ERFGOEDOBJECT

Historische stadskern van Brugge

archeologisch geheel

ID: 140001 **URI:** <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140001>

Juridische gevolgen

- is aangeduid als unesco werelderfgoed kernzone Historische stadskern van Brugge (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/15044>)
Deze aanduiding is geldig sinds 02-12-2000
- is aangeduid als vastgestelde archeologische zone Historische stadskern van Brugge (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/11880>)
Deze vaststelling is geldig sinds 19-02-2016
- is aangeduid als unesco werelderfgoed bufferzone Historische stadskern van Brugge: buffer (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/15045>)
Deze aanduiding is geldig sinds 02-12-2000

Alternatieve namen

Bruges

Provincie

West-Vlaanderen

Gemeente

Brugge

Deelgemeente

Brugge

Straat

Onbepaald

Locatie

Brugge (Brugge)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

4 346 078m²

Bewaringstoestand

Bewaard

Erfgoedwaarde

Aanwezig

Typologie: stadsomwallingen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1159>),
steden (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1065>)

Datering: middeleeuwen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1227>),
nieuwe tijd (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1236>)

AZ-project historische stadskernen (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1145>)
(bureauonderzoek, inventarisatie: van 2010 tot 2014)

Beschrijving

Algemene Beschrijving

Brugge bevindt zich op de grens van de kustvlakte en de zandstreek. De stad ontwikkelt zich op drie zandruggen aan de Reie, de rivier die als hoofdadere de stad doorkruiste van zuid naar noord, met name van het Minnewater tot aan de Dampoort. Net voor het Minnewater komen de Kerkebeek en de Reie samen. In de Reie vloeiden nog de secundaire waterloopjes Boterbeek, Vuldersreitje en misschien ook de Lane. Van dit geheel is door de eeuwen heen handig gebruik

gemaakt voor de water- aan- en afvoer en de opeenvolgende omgrachtingen. Op het gewestplan staat de historische kern volledig ingekleurd als woongebied met cultureel, historische en/of esthetische waarde, met vooral op de rand enkele parkgebieden.

Archeologische nota

De historische kern van Brugge vertoont een eivorm en wordt begrensd door de laatmiddeleeuwse vestinggordel. Door het sterk verstedelijkte landschap valt de oorspronkelijke topografie vaak moeilijk te lezen. De stadsontwikkeling is echter in grote lijnen te volgen aan de hand van het stratenpatroon en het verloop van de Reie. Recente bodemkundige waarnemingen hebben nieuwe inzichten gegeven in de vermoedelijk oorspronkelijke loop van de Reie enerzijds, en in de aanwezigheid van grote natte plekken in de stad anderzijds. Er kon worden aangetoond dat de Groene Rei wellicht het natuurlijke traject van de Reie vertegenwoordigt, terwijl de Kraanrei eerder gegraven lijkt, gebruik makend van enkele bestaande natuurlijke depressies. Bovendien heeft archeologisch onderzoek op verschillende plaatsen kunnen vaststellen dat de Reie - weliswaar een kleine beek, maar uitwaterend in een getijdengeul - over een brede overstromingszone beschikte (Baeteman 2007).

Over het pre-middeleeuwse Brugge is een beperkte hoeveelheid informatie beschikbaar. De vroegste sporen gaan terug tot de steentijd. Vooral uit het neolithicum zijn gegevens beschikbaar, zoals enkele gepolijste bijlen en een klok beker. Aardewerk uit de ijzertijd werd op enkele plaatsen in de Brugse binnenstad aangetroffen. Het Romeinse Brugge is gedurende vele jaren het onderwerp van discussie geweest. In elk geval is er het tracé van een weg die van west naar oost de historische kern doorsnijdt en de Brugse Burg dwarst. Uit recent archeologisch onderzoek blijkt dat er vermoedelijk geen sprake is van een militair of administratief centrum (zoals Oudenburg en Aardenburg). De site Fort Lapin (iets ten noorden van de historische kern) heeft een uitzonderlijk karakter dat te maken heeft met handel, terwijl de overige schaarse vindplaatsen niet afwijken van wat men mag verwachten van de doorsnee Romeinse bewoning tijdens het Hoge Keizerrijk in de Zandstreek (Van Acker 1986; Thoen 1987; Hillewaert e.a. 2011).

Vondsten uit de laat-Romeinse tijd en de vroege middeleeuwen zijn bijzonder schaars in de Brugse historische kern. Van het vroegmiddeleeuwse Brugge vinden we ook in de geschreven bronnen nauwelijks iets terug. Toch werden bij archeologisch onderzoek in het ruimere gebied rond Brugge vanaf de 6de-7de eeuw op verschillende plaatsen nederzettingsresten aangetroffen, vaak langs de Romeinse weg van Oudenburg naar Aardenburg (Hollevoet & Hillewaert 1997/1998; Hillewaert & Hollevoet 2006).

Vanaf het midden van de 9de eeuw komen de eerste vermeldingen van de naam 'Brugge' voor. Brugge vertoont verwantschap met het Scandinavische *bryggja*, wat steiger of aanlegplaats betekent. Deze plek wordt gesitueerd bij de Burg en het latere marktplein. Verschillende vermeldingen wijzen er op dat er ten laatste in de eerste helft van de 10de eeuw een handelsnederzetting met een haven tot ontwikkeling is gekomen. De oudste munten suggereren dat Brugge al van in het derde kwart van de 9de eeuw een centrumfunctie vervulde voor de streek. Door de overbrenging van de relieken van de Heilige Donaas uit Torhout werd Brugge tenslotte ook het belangrijkste cultuscentrum in de kustregio (Hillewaert e.a. 2011).

De vroege nederzetting bevatte twee kerken en verschillende bewoningskernen: de omgeving van het huidige Simon Stevinplein, waar vermoedelijk de eerste markt gelokaliseerd was, en de Oude Burg. De vroegmiddeleeuwse nederzetting beschikte ongetwijfeld ook over een eigen haven, wellicht in de buurt van de huidige Spiegelrei. Het bestuurlijk centrum of castrum is te zoeken op de Burg, waar de Vlaamse graaf resideerde en waar zich ook de grafelijke Sint-Donaaskerk bevond.

Het castrum werd achtereenvolgens begrensd door wellicht twee grachtfasen met wal en ophoging en later een vierkante muur met torens. Het zogenaamde groot vierkant is een zone binnen de vroegste nederzetting, begrensd door de natuurlijke Groene Rei en Sint-Annarei, de gegraven Kraanrei en de depressie van de Spiegelrei, waar zich het maritieme handelskwartier kan bevonden hebben (Ryckaert 1991; De Witte 1991; Hillewaert e.a. 2011). Tegen het begin van de 12de eeuw tekenen de contouren van Brugge, als stad in wording zich duidelijker af. Dit hebben we te danken aan Galbert van Brugge, die de stad beschrijft in 1127. Hij maakt melding van de eerste stadsgrachten en wallen, van stadspoorten, een burchtcomplex met klooster, een marktplein en vijf kerken (Hillewaert e.a. 2011). De eerste stadsomwalling kwam in 1127-1128 tot stand na de moord op graaf Karel de Goede. Het grootste deel van deze omwalling is nog in het actuele grondplan van Brugge bewaard gebleven. Men had maximaal de bestaande waterlopen in het verdedigingssysteem opgenomen. De omwalling bestond uit een gracht, palissades en rudimentaire stadspoorten (Ryckaert 1991). De combinatie van de vorming van het Zwin (1134), de economische aantrekkingskracht van het graafschap Vlaanderen en ontwikkeling van de Europese maritieme handel leiden er toe dat Brugge zich in de 13de en 14de eeuw ontwikkelt tot één van de grootste handelsmetropolen van Europa en tot een belangrijke internationale geldmarkt. Vanaf de 14de eeuw komt daar dan nog de aanwezigheid van het Bourgondische Hof in het Prinsenhof bij, die een sterke stimulans vormt voor kunst en cultuur. Dit alles leidt tot een sterke aangroei van de stadsbevolking en het ontstaan van nieuwe wijken buiten de eerste stadsomwalling. De grote bevolkingstoename leidt tot het bebouwen van braakliggende terreinen. Enkele percelen worden bouwrijp gemaakt en opgehoogd. Al op het einde van de 13de eeuw is de aanleg van een tweede, veel ruimere stadsomwalling noodzakelijk geworden. Deze stadsomwalling bestaat aanvankelijk uit een dubbele gracht, een aarden wal met houten palissade en negen stenen poorten (Hillewaert & Van Besien 2007; Ryckaert 1991). Het archeologisch onderzoek van de laatste 35 jaar heeft in de Brugse historische kern, wat de late middeleeuwen betreft, vooral informatie aan het licht gebracht over een aantal ambachten. Het gaat hierbij om de pottenbakkers aan de Potterierei en Spinolarei, de leerlooiers aan de Garenmarkt en de Eekhoutstraat en de textielververs aan de Verversdijk (De Witte 1988; Ryckaert 1991). Het sociaal-religieus landschap van Brugge is indrukwekkend en archeologisch ook al aan bod gekomen. Allerhande liefdadigheidsinstellingen (godshuizen), passantenhuizen, hospitalen, zoals Sint-Jans, kloosters, zoals augustijnen en karmelieten, ... vonden er een onderkomen. Na de godsdienststroeibelen kwamen er nog enkele ordes bij zoals de jezuïeten, kartuizerinnen, ... (Ryckaert 1991). Vanaf de 16de eeuw is de internationale rol van Brugge uitgespeeld. Het bevolkingsaantal daalt sterk. In 1614 wordt, tijdens het Twaalfjarig Bestand, een aanvang genomen met het omvormen van de tweede omwalling tot een gebastioneerde vesting.

Evaluatie van de bewaringstoestand en motivatie voor de afbakening

De stedelijke ruimte bewaart sporen van samenlevingen die daar achtereenvolgens aanwezig waren en deze ruimte aan hun noden hebben aangepast. Ze is met andere woorden het resultaat van een complex levenstraject waarbij de invulling veranderlijk was naargelang de sociaal-economische, maatschappelijke en institutionele context. Meer nog dan bij dorpen hebben stadsplattegronden een cumulatief karakter en verschillende fasen. De meeste steden zijn niet als geheel gepland, maar hebben vaak een oude nederzettingskern die teruggaat op een burcht of abdij, een economische infrastructuur of andere. Soms kunnen deze zelfs refereren naar een oudere, vroeg- of pre-middeleeuwse aanwezigheid.

Het gebruik van de 19de-eeuwse kadasterkaart (gereduceerd kadaster) als bron voor het onderzoek naar de historische gelaagdheid van een stad wordt gesuggereerd omdat deze een tijdsbeeld geeft van net voor de industrialisering en omdat dit de eerste nauwkeurige versie van het kadaster is met perceelsaanduiding. De oorspronkelijke perceelsindeling van een stad is een relatief stabiel

element in de plattegrond, die vaak een prestedelijke oorsprong kent. Ondanks de processen van herverdeling blijven oude bezitsgrenzen en straatpatronen toch lang zichtbaar in het stedelijke landschap. De historische stedelijke kernen zijn immense archeologische sites en behoren tot de meest uitgebreide en complexe sites ter wereld, zowel in extensie als in stratigrafie. Tegelijkertijd zijn deze sites door permanente verstedelijking en stedelijke ontwikkeling ter plaatse zwaar bedreigd.

Wat betreft de afbakening wordt er traditioneel van uitgegaan dat de aanwezige versterkingen in de eerste plaats louter defensieve structuren waren en als dusdanig infrastructuur met een zware belemmerende invloed op de stadsontwikkeling. Hieruit volgt de constructie om de stadswallen te beschouwen als grenzen aan de stadsgroei en dus als bepaling van stadsfasen. De stadswallen vormen een belangrijk onderdeel van de stedelijke identiteit en zijn als zodanig actieve componenten en bepalend voor de conceptuele stedelijke ruimte vóór de industriële periode en dus ook betekenisvol als afbakening van de complexe archeologische sites die steden zijn.

Omwillen van al deze redenen wordt de grens van de archeologisch complexe en waardevolle ruimte vastgelegd op de buitenste afbakening van de stadsgracht rond de wallen en muren. De grachten bieden bovendien goede bewaringscondities voor organisch stedelijk afval. In een aantal gevallen werden de laatmiddeleeuwse muren tussen de 16de en de 18de eeuw vervangen door bastions en Vaubanversterkingen. De vergelijking met oudere stadsplannen laat echter steeds zien dat deze latere omwallingen ook de volledige laatmiddeleeuwse ruimte omvatten.

Het intekenen van de kernen gebeurde vanuit de ruimste perceelsafbakening en rekening houdend met belangrijke fysieke grenzen. Deze afbakening concentreert zich in de eerste plaats op de begrenzingen die zichtbaar zijn op de kaart, zoals stadsmuren, omwalling, stadsgrachten. Ook de open ruimten tussen de bebouwde kern en strategische elementen, zoals de rivieroever, worden opgenomen. Op deze manier zijn we honderd procent zeker dat de afbakening van de historische stedelijke kernen in Vlaanderen dekkend is voor de volledige zone met complex stadsarcheologisch erfgoed (Tys e.a. 2010).

Bibliografie

Gereduceerde Kadasterkaart van België, Dépôt de la Guerre, uitgegeven in 1845-1855, schaal 1:20.000.

BAETEMAN C. 2007: De ontstaansgeschiedenis van de kustvlakte, *De Grote Rede* 18, 2-10.

DE WITTE H. e.a. 1982: *Maria van Bourgondië. Een archeologisch-historisch onderzoek in het hoogkoor van de Onze-Lieve-Vrouwekerk, Brugge.*

DE WITTE H. (ed.) 1988: Brugge Onder-zocht. Tien jaar stadsarcheologisch onderzoek 1977-1987, *Archeo-Brugge* 1, Brugge.

DE WITTE H. (ed.) 1991: De Brugse Burg. Van Grafelijke versterking tot moderne stadskern, *Archeo-Brugge* 2, Brugge.

HILLEWAERT B. & HOLLEVOET Y. 2006: Andermaal Romeins en vroegmiddeleeuws langs de Zandstraat te Sint-Andries/Brugge (prov. West-Vlaanderen), *Relicta. Archeologie, Monumenten- & Landschapsonderzoek in Vlaanderen* 1, 121-140.

HILLEWAERT B. & VAN BESIEN E. (ed.) 2007: *Het Prinsenhof in Brugge*, Brugge.

HILLEWAERT B., HOLLEVOET Y. & RYCKAERT M. (red.) 2011: *Op het raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge*, Brugge.

HOLLEVOET Y. 1999/2000 (2003): Romeinse off site-fenomenen en vroegmiddeleeuwse nederzettingssporen in de verkaveling Molendorp te Sint-Andries/Brugge (prov. W.-VL.), *Archeologie in Vlaanderen* VIII, 65-82.

HOLLEVOET Y. & HILLEWAERT B. 1997/1998 (2002): Het archeologisch onderzoek achter de voormalige vrouwengevangenis Refuge te Sint-Andries/Brugge (prov. W. VL). Nederzettingssporen uit de Romeinse tijd en de Middeleeuwen, *Archeologie in Vlaanderen* VII, 197-207.

MATHIJS M. 2010: Het onderwaterreliëf van het Belgisch deel van de Noordzee, *De Grote Rede* 26, 16-26.

RYCKAERT M. 1991: *Brugge, Historische Stedenatlas*, Brussel.

THOEN H. 1978: De Belgische Kustvlakte in de Romeinse tijd, *Verhandelingen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, Klasse der Letteren* XL/88, Brussel.

THOEN H. (red.) 1987: *De Romeinen langs de Vlaamse Kust*, s.l. (Brussel).

TYS D., BUYLE E., VERDURMEN I. & CANTERS F. 2010: *Vectorisering en karakterisering van nederzettingskernen op basis van het zgn. 'gereduceerd kadaster'*, SKAR-Rapport 5, Brussel.

VAN ACKER R. 1986: Prehistorische vondsten ten oosten van Brugge, *West-Vlaamse Archaeologica* 2, 91-103.

Bron: AZ-dossier

Auteurs: Hillewaert, Bieke (<https://id.erfgoed.net/auteurs/609>)

Datum: 2014

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE) (<https://id.erfgoed.net/auteurs/501>)

Relaties

Omvat

Grafelijke burcht (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/302290>)

Is deel van

Brugge - oudste kern (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/17302>)

Waarnemingen

Omvat

't Zand (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/984651>)

Omvat

Begijnenvest (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/991326>)

Omvat

Begijnhof 20 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/992254>)

Omvat

Biskajersplein / Jan van Eyckplein 9

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/988446>)

Omvat

Brugge Molenmeers 29 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/989911>)

Omvat

den Lombaert (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/988383>)

Omvat

Ezelstraat Weylerkazerne zone 2

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/981140>)

Omvat

Ganzenplein (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/984540>)

Omvat

Ganzenstraat 32 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/980931>)

Omvat

Ganzenstraat 84 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/983382>)

Omvat

Garenmarkt 1-7 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/989151>)

Omvat

Gouden-Handstraat 6 (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/984360>)

Omvat

Joost de Damhouderstraat

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/984494>)

Omvat

Langestraat 21A (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/987995>)

Omvat

Moerstraat 56 – Leeuwstraat 3

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/983446>)

Omvat

Oostmeers (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/992398>)

Omvat

Oostmeers 105 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/984633>)

Omvat

Park 1A (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/225358>)

Omvat

Rode-Haanstraat (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/984056>)

Omvat

Simon Stevinplein 2-2a (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/990237>)

Omvat

Sint-Amandsstraat (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/981119>)

Omvat

Sint-Godelieveabdij (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/989951>)

Omvat

Sint-Jakobsstraat 9 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/225539>)

Omvat

Sint-Jansplein (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/988579>)

Omvat

Sint-Maartensplein 6 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/981788>)

Omvat

Vlamingdam 34 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/988438>)

Omvat

Vooronderzoek Brugge Dijver 15

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/990815>)

Omvat

Vrijdagmarkt (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/989086>)

Omvat

Walsestraat 29 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/991500>)

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Historische stadskern van Brugge* [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140001> (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140001>)
(geraadpleegd op 7 mei 2025).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche?
Meld het ons via het contactformulier (/contact?
uri=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140001).

PRIVACYVERKLARING

([HTTPS://WWW.ONROENDERFGOED.BE/PRIVACYVERKLARING](https://www.onroenderfgoed.be/privacyverklaring))

JURIDISCHE INFORMATIE

([HTTPS://WWW.ONROENDERFGOED.BE/JURIDISCHE-INFORMATIE](https://www.onroenderfgoed.be/juridische-informatie))

[\(/\)](#)

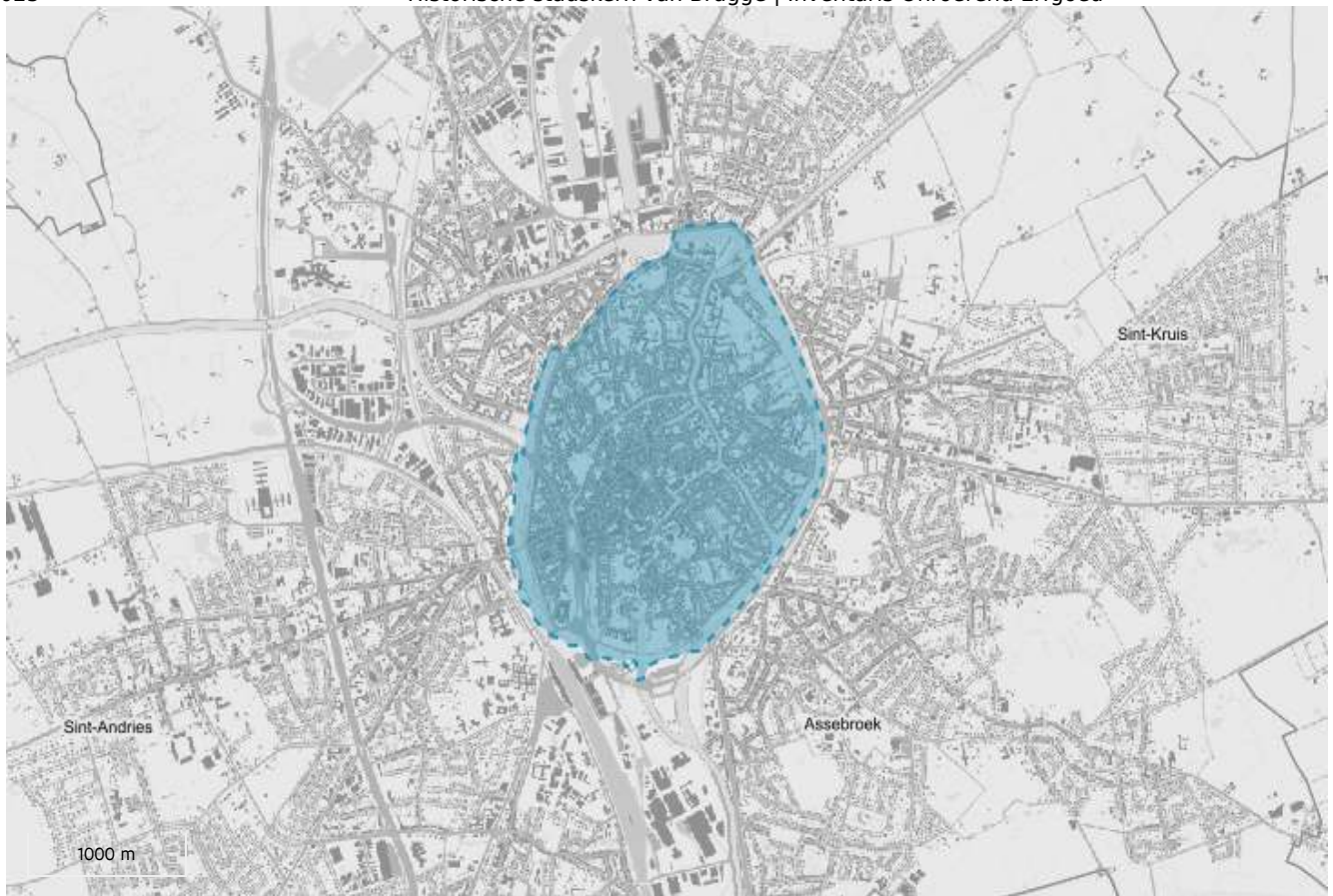
Inventaris

[Contact \(/contact\)](/contact)[Downloads \(/downloads\)](/downloads)[Hergebruik \(/hergebruik\)](/hergebruik)[MENU](#)

UNESCO WERELDERFGOED KERNZONE

Historische stadskern van Brugge

Unesco werelderfgoed kernzone van 02-12-2000 tot heden**ID:** 15044 **URI:** <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15044>

Rechtsgevolgen

❗ Meer informatie over de rechtsgevolgen van UNESCO Werelderfgoed vind je op onze website (<https://www.onroenderfgoed.be/het-goed-ligt-een-unesco-zone>).

Provincie
West-Vlaanderen

Gemeente
Brugge

Deelgemeente
Brugge

Straat
Onbepaald

Locatie
Brugge (Brugge)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

4 085 834m²

Typologie: stadsomwallingen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1159>),
steden (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1065>)

Datering: middeleeuwen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1227>),
nieuwe tijd (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1236>)

Beschrijving

De historische stadskern van Brugge is erkend als werelderfgoed (UNESCO ID 996-001). Het dossier wordt gemotiveerd als volgt: "Brugge is een mooi voorbeeld van een middeleeuwse nederzetting die zijn historische vorm heeft behouden in de loop van de eeuwen, waarbij de oorspronkelijke, gotische constructies deel uitmaken van de identiteit van de stad. De historische binnenstad laat zien waardoor de architectuur beïnvloed werd. Zoals de baksteengotiek en innovatieve, artistieke invloeden van middeleeuwse schilderkunst zoals de Vlaamse Primitieven. Brugge geldt als de geboorteplaats van deze schilderschool waarvan kunstenaars als Jan van Eyck en Hans Memling deel uitmaken. Mede hierom werd Brugge een van de commerciële en culturele hoofdsteden van Europa met culturele banden over de hele wereld."

Rondom deze kern werd een UNESCO-bufferzone (<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15045>) afgebakend.

Het volledige dossier (<http://whc.unesco.org/en/list/996>) kan je raadplegen op de website van UNESCO.

Aanduiding van Is de aanduiding van

Historische stadskern van Brugge

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140001>)

Brugge (Brugge)

Deze zone omvat de historische stadskern van Brugge.

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Historische stadskern van Brugge* [online],
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15044>
(<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15044>) (geraadpleegd op 7 mei 2025).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche? Meld
het ons via het contactformulier ([/contact?](/contact?uri=https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15044)
[uri=https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15044](https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15044)).

Vlaanderen
verbeelding werkt

Onroerenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed
(<https://www.onroerenderfgoed.be/over-ons>)

PRIVACYVERKLARING

([HTTPS://WWW.ONROERENDERFGOED.BE/PRIVACYVERKLARING](https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring))

JURIDISCHE INFORMATIE

([HTTPS://WWW.ONROERENDERFGOED.BE/JURIDISCHE-INFORMATIE](https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-informatie))

[\(/\)](#)

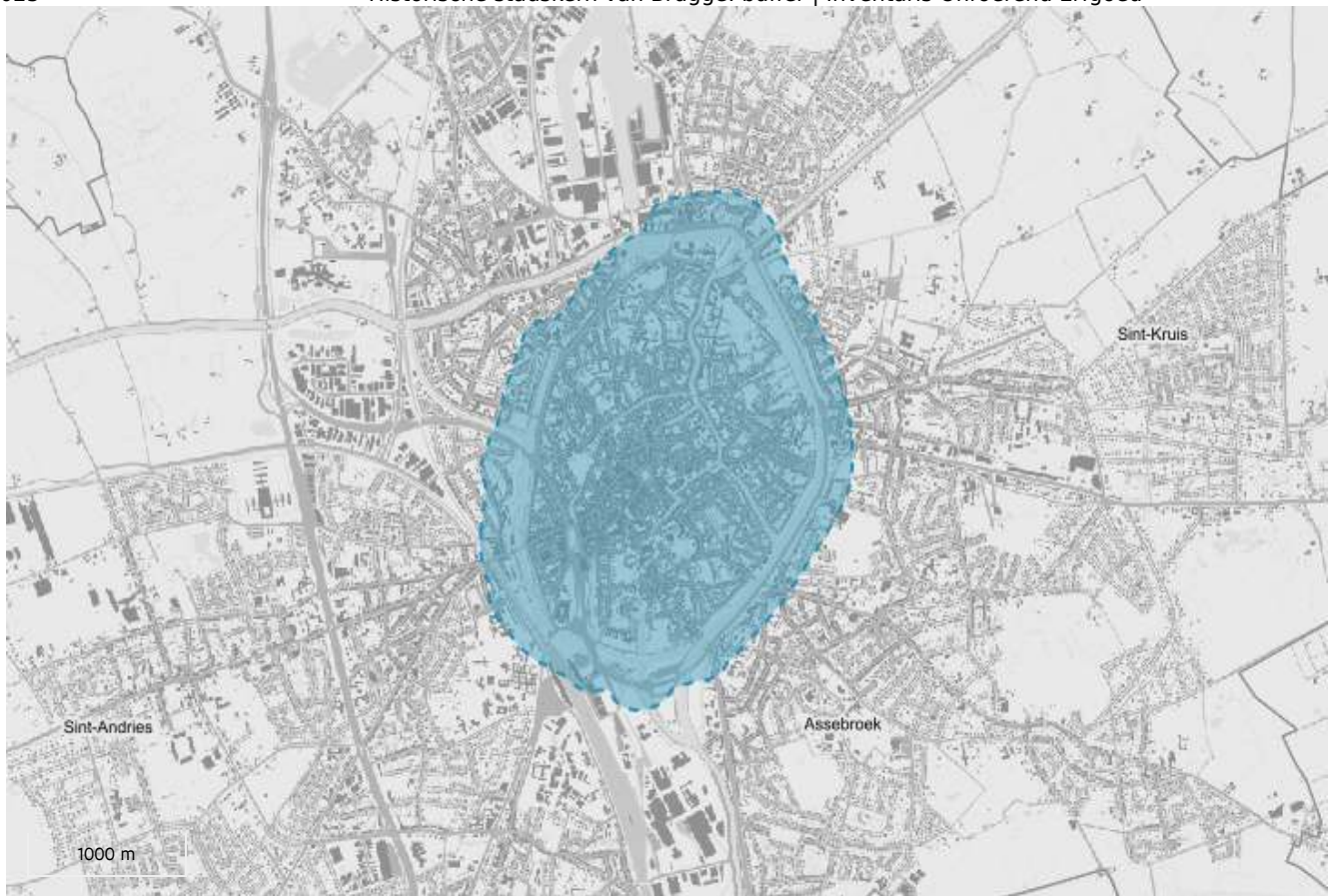
Inventaris

[Contact \(/contact\)](/contact)[Downloads \(/downloads\)](/downloads)[Hergebruik \(/hergebruik\)](/hergebruik)[MENU](#)

UNESCO WERELDERFGOED BUFFERZONE

Historische stadskern van Brugge: buffer

Unesco werelderfgoed bufferzone van 02-12-2000 tot heden**ID:** 15045 **URI:** <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15045>

Rechtsgevolgen

❗ Meer informatie over de rechtsgevolgen van UNESCO Werelderfgoed vind je op onze website (<https://www.onroenderfgoed.be/het-goed-ligt-een-unesco-zone>).

Provincie
West-Vlaanderen

Gemeente
Brugge

Deelgemeente
Brugge

Straat
Onbepaald

Locatie
Brugge (Brugge)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

5 698 636m²

Typologie: stadsomwallingen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1159>),
steden (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1065>)

Datering: middeleeuwen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1227>),
nieuwe tijd (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1236>)

Beschrijving

De historische stadskern van Brugge is erkend als werelderfgoed (<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15044>). Rondom de kern werd deze bufferzone afgebakend.

Het volledige dossier (<http://whc.unesco.org/en/list/996>) kan je raadplegen op de website van UNESCO.

Aanduiding van Is de aanduiding van

Historische stadskern van Brugge

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140001>)

Brugge (Brugge)

Deze zone omvat de historische stadskern van Brugge.

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Historische stadskern van Brugge: buffer* [online],
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15045>
(<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15045>) (geraadpleegd op 7 mei 2025).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche? Meld het ons via het contactformulier (/contact?uri=https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15045).

Vlaanderen
verbeelding werkt

Onroerenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed
(<https://www.onroerenderfgoed.be/over-ons>)

PRIVACYVERKLARING

([HTTPS://WWW.ONROENDERFGOED.BE/PRIVACYVERKLARING](https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring))

JURIDISCHE INFORMATIE

([HTTPS://WWW.ONROENDERFGOED.BE/JURIDISCHE-INFORMATIE](https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-informatie))

[\(/\)](#)

Inventaris

[Contact \(/contact\)](/contact)[Downloads \(/downloads\)](/downloads)[Hergebruik \(/hergebruik\)](/hergebruik)[MENU](#)

VASTGESTELD BOUWKUNDIG ERFGOED

Rijksnormaalschool

vastgesteld bouwkundig erfgoed van 14-05-2024 tot heden**ID:** 164672 **URI:** <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/164672>

Besluiten

Besluit tot vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie West-Vlaanderen
(<https://id.erfgoed.net/besluiten/15115>)

schrappingsbesluiten, vaststellingsbesluiten: 26-04-2024 ID: 15115

Rechtsgevolgen

❗ Meer informatie over de rechtsgevolgen van vaststellingen vind je op onze website
(<https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-gevolgen-van-een-vaststelling>).

Provincie
West-Vlaanderen

Gemeente
Brugge

Deelgemeente
Brugge

Straat

Hugo Losschaertstraat, Klaverstraat, Schuttersstraat, Sint-Jorisstraat

Locatie

Hugo Losschaertstraat 5B, Klaverstraat 46-50, Schuttersstraat 10, Sint-Jorisstraat 69-71 (Brugge)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

16 959m²

Vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie West-Vlaanderen
(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1077062>) (vaststellingen: van 01-03-2023 tot 14-05-2024)

Kenmerkgroep 1

Typologie: gebouwen voor secundair onderwijs
(<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/152>), gildehuizen
(<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/162>), lagere scholen
(<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/259>), torens
(<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1171>),
turnzalen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/447>)

Datering: 16de eeuw (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/16>), eerste kwart 14de eeuw
(<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1032>), interbellum
(<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1070>),
vierde kwart 19de eeuw (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1066>)

Stijl: neogotiek (https://id.erfgoed.net/thesauri/stijlen_en_culturen/13)

Delacenserie, Louis (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/7038>) (Ontwerper)

Beschrijving

Voormalige Rijksnormaalschool, heden Departement Lerarenopleiding. Oorspronkelijke locatie van het Oudhof van de schuttersgilde van Sint-Joris. Complex bestaande uit het schoolgebouw (nummer 71) met imposante ingang aan Sint-Jorisstraat en links ervan de oorspronkelijke directeurswoning (nummer 69).

Waarden

architecturale waarde

historische waarde

Aanduiding van Is de vaststelling van

Rijksnormaalschool

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/82824>)

Hugo Losschaertstraat 5B, Klaverstraat 46-50, Schuttersstraat 10, Sint-Jorisstraat 69-71 (Brugge)

Voormalige Rijksnormaalschool, heden Departement Lerarenopleiding. Oorspronkelijke locatie van het Oudhof van de schuttersgilde van Sint-Joris. Complex bestaande uit het schoolgebouw (nummer 71) met imposante ingang aan Sint-Jorisstraat en links ervan de oorspronkelijke directeurswoning (nummer 69).

Andere relaties

Heeft als voorganger

Rijksnormaalschool

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/28068>)

Hugo Losschaertstraat 5B, Klaverstraat 46-50, Schuttersstraat, Sint-Jorisstraat 69-71 (Brugge)

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Rijksnormaalschool* [online],
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/164672>
(<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/164672>) (geraadpleegd op 7 mei 2025).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche? Meld het ons via het contactformulier (</contact?uri=https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/164672>).

Vlaanderen
verbeelding werkt

Onroerenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed
(<https://www.onroenderfgoed.be/over-ons>)

PRIVACYVERKLARING

([HTTPS://WWW.ONROENDERFGOED.BE/PRIVACYVERKLARING](https://www.onroenderfgoed.be/privacyverklaring))

JURIDISCHE INFORMATIE

([HTTPS://WWW.ONROENDERFGOED.BE/JURIDISCHE-INFORMATIE](https://www.onroenderfgoed.be/juridische-informatie))

[\(/\)](#)

Inventaris

[Contact \(/contact\)](/contact)[Downloads \(/downloads\)](/downloads)[Hergebruik \(/hergebruik\)](/hergebruik)[MENU](#)

ERFGOEDOBJECT

Middenschool – oefenschool

bouwkundig element**ID:** 82648 **URI:** <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/82648>

Juridische gevolgen

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Middenschool - oefenschool
(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/164502>)
Deze vaststelling is geldig sinds 14-05-2024
- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Majoor Weylerkazerne
(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/75228>)
Deze vaststelling was geldig van 24-09-2009 tot 14-05-2024

Provincie

West-Vlaanderen

Gemeente

Brugge

Deelgemeente

Brugge

Straat

Hugo Losschaertstraat

Locatie

Hugo Losschaertstraat 5, 5A (Brugge)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

4 556m²

Bewaringstoestand

Bewaard

Erfgoedwaarde

Aanwezig

Inventarisatie bouwkundig erfgoed Brugge

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1074330>) (geografische inventarisatie: van 01-01-1998 tot 31-12-2006)

Kenmerkgroep 1

Typologie: kazernes (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/228>), onderwijsgebouwen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/319>), oorlogsgedenktekens (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/322>)

Datering: interbellum (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1070>), tweede helft 20ste eeuw (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1072>)

Beschrijving

Middenschool-Oefenschool. Voormalige Blok "Gebroeders Evrard", vleugel van de "Majoor Weylerkazerne" (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/82529>) opgetrokken in 1924-1925.

1958-1960: gebouw doet dienst als administratie van de Provincie.

1972-1985: in gebruik name als klassenvleugel van de Rijksnormaalschool (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/82824>).

1985-1987: restauratie van de vleugel en in periode 1987-1992 betrokken door Fonds van Schoolgebouwen.

Vanaf 1992 krijgt vleugel opnieuw zijn schoolfunctie.

Vrij beeldbepalende constructie van gele baksteen; afwisselend drie à vier bouwlagen onder leien schild- en zadeldaken. Op speelplaats, soort van paviljoen van jaren 1970; tevens natuurstenen gedenkteken op bakstenen sokkel met opschrift "PRO PATRIA / 1914/1918 / 1940/1945", ontworpen door beeldhouwer O. Rotsaert, gewijd in 1945 en geplaatst op de speelplaats van de Rijksmiddelbare school in de Boomgaardstraat, in 1993 overgebracht naar huidige locatie.

- BRUYNSERAEDE R., *Krijgsgasthuizen in Brugge, deel 5*, in *Brugse gidsenkroniek*, XXXV, 2002, p. 130-144.

Bron: GILTÉ S., VANWALLEGHEM A. & VAN VLAENDEREN P. 2004: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Stad Brugge, Middeleeuwse stadsuitbreiding*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 18nb Noord, Brussel - Turnhout.

Auteurs: Gilté, Stefanie (<https://id.erfgoed.net/auteurs/52>); Vanwalleghem, Aagje (<https://id.erfgoed.net/auteurs/53>); Van Vlaenderen, Patricia (<https://id.erfgoed.net/auteurs/54>)

Datum: 2004

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE) (<https://id.erfgoed.net/auteurs/501>)

Relaties

Is deel van

Hugo Losschaertstraat (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/10184>)

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Middenschool - oefenschool* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/82648> (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/82648>) (geraadpleegd op 7 mei 2025).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche?
Meld het ons via het contactformulier (/contact?uri=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/82648).

Vlaanderen
verbeelding werkt

Onroerenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed
(<https://www.onroerenderfgoed.be/over-ons>)

PRIVACYVERKLARING

([HTTPS://WWW.ONROERENDERFGOED.BE/PRIVACYVERKLARING](https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring))

JURIDISCHE INFORMATIE

([HTTPS://WWW.ONROERENDERFGOED.BE/JURIDISCHE-INFORMATIE](https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-informatie))

[\(/\)](#)

Inventaris

[Contact \(/contact\)](/contact)[Downloads \(/downloads\)](/downloads)[Hergebruik \(/hergebruik\)](/hergebruik)[MENU](#)

ERFGOEDOBJECT

Rijksnormaalschool

bouwkundig element**ID:** 82824 **URI:** <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/82824>

Juridische gevolgen

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Rijksnormaalschool (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/164672>)
Deze vaststelling is geldig sinds 14-05-2024
- omvat de aanduiding als beschermd monument Rijksnormaalschool (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/11715>)
Deze bescherming is geldig sinds 23-07-1989
- omvat de aanduiding als beschermd monument Rijksnormaalschool: toren (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/11698>)
Deze bescherming is geldig sinds 23-04-1985
- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Rijksnormaalschool (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/28068>)
Deze vaststelling was geldig van 24-09-2009 tot 14-05-2024

Alternatieve namen

Oudhof van de schuttersgilde van Sint-Joris

Provincie

West-Vlaanderen

Gemeente

Brugge

Deelgemeente

Brugge

Straat

Hugo Losschaertstraat, Klaverstraat, Schuttersstraat, Sint-Jorisstraat

Locatie

Hugo Losschaertstraat 5B, Klaverstraat 46-50, Schuttersstraat 10, Sint-Jorisstraat 69-71 (Brugge)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

16 958m²

Bewaringstoestand

Bewaard

Erfgoedwaarde

Aanwezig

Links

[Traptoren Oudhof Sint-Jorisgilde, Brugge | De voormalige Rij... | Flickr \(https://www.flickr.com/photos/erfgoed/3063914537/\)](https://www.flickr.com/photos/erfgoed/3063914537/)

[Rijksnormaalschool, Brugge | De voormalige Rijksnormaalschoo... | Flickr \(https://www.flickr.com/photos/erfgoed/3063914885/\)](https://www.flickr.com/photos/erfgoed/3063914885/)

Inventarisatie bouwkundig erfgoed Brugge

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/gebeurtenissen/1074330>) (geografische inventarisatie: van 01-01-1998 tot 31-12-2006)

Kenmerkgroep 1

Typologie: gebouwen voor secundair onderwijs

(<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/152>), gildehuizen

(<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/162>), lagere scholen

(<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/259>), torens

(<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1171>),

turnzalen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/447>)

Datering: 16de eeuw (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/16>), eerste kwart 14de eeuw

(<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1032>), interbellum

(<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1070>),

vierde kwart 19de eeuw (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1066>)

Stijl: neogotiek (https://id.erfgoed.net/thesauri/stijlen_en_culturen/13)

Delacenserie, Louis (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/7038>) (Ontwerper)

Beschrijving

Voormalige Rijksnormaalschool, heden Departement Lerarenopleiding. Oorspronkelijke locatie van het Oudhof van de schuttersgilde van Sint-Joris.

Uitgestrekt, neogotisch complex op een perceel van grosso modo 1 ha, ten noorden begrensd door Klaverstraat, ten oosten door Sint-Jorisstraat, ten zuiden door de bebouwing aan de Kalkoven- en Schuttersstraat en ten westen door de basisschool aan de Hugo Losschaertstraat.

Complex bestaande uit het schoolgebouw (nummer 71) met imposante ingang aan Sint-Jorisstraat en links ervan de oorspronkelijke directeurswoning (nummer 69).

1321: eerste vermelding van de gilde. Later gesplitst in Jong- en Oudhof, zie nummer 33-35.

1562: Marcus Gerards tekent een breedhuis met de in 1493 ingewijde kapel en aan tuinzijde een hoge, bekroonde traptoren, die tot op heden gedeeltelijk is behouden.

1768: vereniging van het Oud- en Jonghof van de Sint-Jorisgilde - zie Sint-Jorisstraat nummer 35.

1866: toelating voor de bouw van een nieuwe jongensnormaalschool verleend door de liberale Belgische regering.

1872: schenking aan de Stad van de gronden en resterende gebouwen van het in verval geraakte Oudhof van de Sint-Jorisgilde. Geplande oprichting van de school minder prioritair geacht door de inmiddels gewisselde regering doch vastberaden tegenstand van de Brugse Burgemeester J. Boyaval die de uitvoering wil doordrukken. Langdurige strijd tussen de architecten van het Ministerie van Openbare Werken - id est Goovaerts en William - die een ontwerp in "Vlaamse stijl" opmaken, en de Brugse beleidsvoerders en stadsarchitect L. Delacenserie die juist de ideeën van de neogotische principes promoten.

1878: brief van de leden van het Oudheidkundig Genootschap aan toenmalige koning Leopold II: hierin betwijfelen ze de kwaliteit van de ingediende "officiële" plannen en schuiven ze stadsarchitect L. Delacenserie naar voren als enig aanvaardbaar ontwerper. Laatst genoemde maakt hierna meteen een tegenproject, dat later unaniem zal worden goedgekeurd.

1879-1883: bouw van de school met voorziene doch nooit uitgevoerde integratie en restauratie van de 16de-eeuwse traptoren.

1884: ingebruikname van de school.

Typerende verankerde baksteenbouw; souterrain + twee bouwlagen onder leien zadeldaken met afwisselend gebruik van natuursteen voor de decoratieve elementen. Neogotische stijl aanleunend bij de regionale en lokale baksteengotiek: typerende vormen - als onder meer Brugse traveeën, schoorsteenschachten - en details als onder meer variërend maaswerk in de gevel- en boogvelden - worden overgenomen, geïnterpreteerd en versmolten tot een origineel monumentaal geheel; anderzijds toepassen van eigentijdse materialen, bouwwijzen en technieken als onder meer ijzeren structuren en gebinten. Nummer 71/ Klaverstraat. School als het ware opgevat als een kloostergang rondom een trapezoïdaal, als speelplaats aangelegd kloosterhof. Evenwichtig opgebouwde voorgevel van tweemaal zes traveeën aan weerszij van het imposante en uitgewerkte risaliet van de inkompartij met galerij dat grotendeels geïnspireerd op is op de Reiengevel van het Huis van Gruuthuse cf. Dijver nummer 17; centrale gevelsteen met opschrift: "RIJKSNORMAALSCHOOL / VOOR LAGER EN MIDDELBAAR / ONDERWIJS".

Interieur. Vrij monumentale inkom. Klassen gesitueerd rondom een als kloosterpand uitgewerkte centrale gang. Op de bovenverdieping, voormalige kapel, heden verbouwd tot auditorium.

De symmetrie van de compositie van het hoofdgebouw is enkel doorbroken door de erin opgenomen resten van de *traptoren van het Oudhof van de Sint-Jorisgilde*, opklimmend tot de 16de eeuw. Bakstenen toren van vier bouwlagen op rechthoekige plattegrond, waarvan oostelijke en zuidelijke gevels palen aan de school. Tegen westelijke gevel, twee overhoeks geplaatste steunberen, elk versierd met twee spitsboognisjes met driepas. De toren is nog altijd niet gerestaureerd en zijn interieur beschreven en opgemeten door L. Devliegheer is nu niet meer toegankelijk.

Ten oosten van het hoofdgebouw, als het ware ingesloten door noordelijke schoolvleugel en de zuidelijke straatvleugel, turnzaal: vrijstaande constructie, opgevat als kapel binnenin afgewerkt met houten gebinte naar het voorbeeld van de 13de-eeuwse schuur "*Ter Doest*" in Lissewege; oorspronkelijke houten toestellen en kleedhokjes, douchecellen en voetbaden van jaren 1930. Bijhorende, smallere straatvleugel (Klaverstraat nummers 46-50), vroegere afdeling huishoudkunde, later ingericht als directeurs- en conciërgewoningen; heden fitnessruimte en deels leegstaand.

Ten noorden van het schoolcomplex ligt achter de nummers 61-65, een vrijstaand, kasteelachtig gebouwtje met soortgelijke geveluitwerking en veelhoekige traptoren onder hoge leien spits.

- Afdeling Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumentenzorg West-Vlaanderen, Cel Monumenten en Landschappen, Archief, dossier 0004/W en 582.
- BEERNAERT B., *Open Monumentendag Vlaanderen. Monument en Tijd*, Brugge, 1990, nummer 14.
- BEERNAERT B., *Open Monumentendag Vlaanderen. Monument en Tijd*, Brugge, 2000, p. 131-134.
- DEVLIEGHER L. 1975: *De huizen van Brugge*, Kunstpatrimonium van West-Vlaanderen 2-3, Tielt, 354-355.
- STROOBANTS J., *De Rijksnormaalschool te Brugge*, in *M&L*, XI, 1992, nummer 4, p. 50-53.
- VANHOUTRYVE A., *Het Oudhof in de Vlamingstraat*, in *Brugge die scone*, XX, 1999, nummer 4, p. 51.

Bron: GILTÉ S., VANWALLEGHEM A. & VAN VLAENDEREN P. 2004: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Stad Brugge, Middeleeuwse stadsuitbreiding*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 18nb Noord, Brussel - Turnhout.

Auteurs: Gilté, Stefanie (<https://id.erfgoed.net/auteurs/52>); Vanwalleghem, Aagje

(<https://id.erfgoed.net/auteurs/53>); [Van Vlaenderen, Patricia \(https://id.erfgoed.net/auteurs/54\)](https://id.erfgoed.net/auteurs/54)

Datum: 2004

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: [Agentschap Onroerend Erfgoed \(AOE\)](https://id.erfgoed.net/auteurs/501)
(<https://id.erfgoed.net/auteurs/501>)

Relaties

Is deel van

Hugo Losschaertstraat (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/10184>)

Is deel van

Klaverstraat (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/10185>)

Is deel van

Schuttersstraat (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/10178>)

Is deel van

Sint-Jorisstraat (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/10179>)

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Rijksnormaalschool* [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/82824> (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/82824>)
(geraadpleegd op 7 mei 2025).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche?
[Meld het ons via het contactformulier \(/contact?uri=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/82824\).](#)

Vlaanderen
verbeelding werkt

Onroerenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door [het agentschap Onroerend Erfgoed](#)
(<https://www.onroenderfgoed.be/over-ons>)

PRIVACYVERKLARING

([HTTPS://WWW.ONROENDERFGOED.BE/PRIVACYVERKLARING](https://www.onroenderfgoed.be/privacyverklaring))

JURIDISCHE INFORMATIE

([HTTPS://WWW.ONROENDERFGOED.BE/JURIDISCHE-INFORMATIE](https://www.onroenderfgoed.be/juridische-informatie))